

Uchwała Nr XI/111/15
Rady Gminy Biskupiec
z dnia 22 października 2015r.

w sprawie: zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości na lata 2015-2020 dla
miejscowości Krotoszyny

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 i 6a ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Jednolity tekst: Dz. U. z 2015r. poz. 1515) Rada Gminy Biskupiec uchwala co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości na lata 2015-2020 dla miejscowości:

- Krotoszyny – w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Jeżowska
Barbara Jeżowska

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XI/111/15
Rady Gminy Biskupiec z dnia 22.10.2015

Plan Odnowy Miejscowości Krotoszyny w Gminie Biskupiec na lata 2015 - 2020

Przewodnicząca Rady Gminy Biskupiec

Barbara Tęgowska
Barbara Tęgowska

Spis treści

1. Charakterystyka miejscowości	3
1.1. Obszar, położenie geograficzne i administracyjne	4
1.2. Historia miejscowości	5
1.3. Struktura przestrzenna miejscowości	6
1.4. Demografia i bezrobocie	7
1.5. Charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu.....	9
2. Inwentaryzacja zasobów	10
2.1. Zasoby przyrodnicze	10
2.2. Dziedzictwo kulturowe	13
2.3. Obiekty i tereny.....	15
2.4. Infrastruktura społeczna	16
2.5. Infrastruktura techniczna.....	16
2.6. Gospodarka i rolnictwo	17
2.7. Kapitał społeczny i ludzki	18
3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości	18
4. Opis planowanych zadań i przedsięwzięć	20

Wstęp

Plan Rozwoju Miejscowości jest dokumentem planistycznym o charakterze operacyjnym, który opisuje planowane przedsięwzięcia samorządu gminnego oraz mieszkańców miejscowości na lata 2015-2020, współfinansowane ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Dokument powstał w wyniku prac przedstawicieli mieszkańców, pracowników Urzędu Gminy, Rady Gminy i doradców zewnętrznych. Program został poddany konsultacjom społecznym poprzez przedstawienie go do zaopiniowania i zatwierdzenia Radzie Sołectkiej. Dokument został wdrożony Uchwałą Rady Gminy Biskupiec.

W szczególności Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem stanowiącym załącznik do wniosku aplikacyjnego o dofinansowanie inwestycji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Plan Odnowy Miejscowości obejmuje w szczególności charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów, analizę mocnych i słabych stron i perspektywę rozwoju oraz opis planowanych przedsięwzięć. Plan będzie aktualizowany i rozszerzany o zapisy dotyczące inwestycji, dla których gmina będzie starała się o środki w ramach PROW.

1. Charakterystyka miejscowości

Krotoszyny – wieś w Polsce położona w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie nowomiejskim, w gminie Biskupiec.

Do 1954 roku istniała gmina Krotoszyny. W latach 1975-1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa toruńskiego.

INFORMACJE O SOŁECTWIE

Sołtys: Anna Banaszek

Główne zadania Rady Sołectkiej:

- Współpraca i uaktywnianie mieszkańców,
- Integracja społeczności lokalnej
- Organizowanie spotkań plenerowych,
- Dbanie o funkcjonowanie świetlicy wiejskiej,
- Podnoszenie atrakcyjności wsi,
- Systematyczne budowanie zasobów własnych,
- Wzbogacanie życia kulturalnego na wsi,
- Podejmowanie wszelkich działań dla poprawy warunków życia i pracy mieszkańców wsi przy uzyskaniu ich poparcia i wykorzystania potencjału ludzkiego.

1.1. Obszar, położenie geograficzne i administracyjne

GMINA BISKUPIEC NA TLE POWIATU NOWOMIEJSKIEGO

źródło: www.polskiegminy.pl

Obszar gminy Biskupiec zajmuje powierzchnię 241,3 km². Teren położony jest w obrębie południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i należy do powiatu nowomiejskiego. Ziemia Nowomiejska bywa nazywana „Bramą Mazur”, bo położona jest w obszarze Pojezierza Brodnickiego leżącego na granicy województwa kujawsko – pomorskiego, w miejscu geograficznie leżącym na granicy Mazur. Siedziba Urzędu Gminy mieści się w Biskupcu. W jej obszarze znajduje się 25 sołectw i 27 miejscowości. Teren graniczy z czterema innymi gminami województwa warmińsko-mazurskiego: Kisielicami, Ilwą, Nowym Miastem Lubawskim oraz Kurzętnikiem oraz gminami województwa kujawsko-pomorskiego: Łasinem, Świeciem nad Osą, Jabłonowem i Zbiczmem.

Wieś Krotoszyny położona jest we wschodniej części gminy.

źródło: www.gminabiskupiec.pl

Zasięg regionu w obrębie Polski

	Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa
	Prowincja	Niż Środkowoeuropejski
	Podprowincja	Pojezierza Południowobałtyckie
	Makroregion	Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie
	Mezoregion	Pojezierze Brodnickie
	Zajmowane jednostki administracyjne	Polska: - województwo kujawsko-pomorskie, - województwo warmińsko-mazurskie

Źródło: www.pl.wikipedia.org

Pojezierze Brodnickie – mezoregion fizycznogeograficzny (pojezierze) położony w północno-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Od północy i wschodu graniczy z powiatami: nowomiejskim i działdowskim (województwo warmińsko-mazurskie), a od południowego wschodu z powiatem żuromińskim (województwo mazowieckie), od południa z powiatem rypińskim, od południowego zachodu z powiatem golubsko-dobrzyńskim, od zachodu z wąbrzeskim, a od północnego zachodu z grudziądzkim. Rozciąga się w dorzeczu Wisły i jej prawobrzeżnych dopływów Skrzy, Drwęcy i Osy. Ośią hydrograficzną obszaru jest Drwęca – najdłuższy prawobrzeżny dopływ dolnej Wisły.

1.2. Historia miejscowości

Krotoszyny były początkowo niewielką osadą skupioną na terenach wokół pobliskiego jeziora. Pozostały obszar wsi porośnięty był lasem. Miejscowość występowała w źródłach jako: Sighardisdorf, Segeharsdorf, Segersdorf, Segersdorff, z niem. Krottoschin. Od 1325 roku wieś należała do komturstwa dzieżgońskiego, w latach 1414 - 1438 wójtostwa bratiańskiego, następnie znalazła się w starostwie bratiańskim, w powiecie chełmińskim. Przywilej lokacyjny osadzie nadali w 1316 roku. Krzyżacy, wieś była ich własnością jako wieś czynszowa. W 1472 roku folwark krotoszyński stał się własnością królewską. Przywilej Zygmunta II Augusta dla Jana Działyńskiego z 1557 roku wymienia Krotoszyny jako dobra nadane starostom bratiańskim. W 1772 r. w wyniku I rozbioru Polski Krotoszyny znalazły się w granicach państwa pruskiego. Jeszcze w XVII wieku wieś występowała w formie liczby pojedynczej jako Krotoszyn, obecna nazwa miejscowości utrwaliła się dopiero w XVIII wieku. W okresie międzywojennym (1920 - 1939) w Krotoszynach istniała trzyklasowa katolicka szkoła podstawowa. W czasie II wojny światowej budynek szkoły uległ częściowemu zniszczeniu, a jego odbudowę rozpoczęto po 1945 roku. W 1946 roku w byłym budynku straży granicznej rozpoczął działalność Urząd Gminy Krotoszyny. Następnie budynek został zaadaptowany na ośrodek zdrowia i przedszkole. W Krotoszynach funkcjonował posterunek milicji obywatelskiej, biblioteka publiczna, świetlica wiejska.

1.3. Struktura przestrzenna miejscowości

Obszar miejscowości Krotoszyny należy do osad o zwartej zabudowie w formie ulicówki rozlokowanej wzdłuż drogi. Dominantą przestrzenną stanowi kościół, zabudowa mieszkalna jest zwarta.

Krotoszyny należą do miejscowości, w których na przestrzeni lat układ przestrzenny został zaburzony. Część zabudowy mieszkalnej zachowała częściowy charakter historyczny: bryła, kształt dachu. Jednakże większość elementów uległa zatraceniu. Jedną z form ochrony krajobrazu kulturowego, obok wpisu do rejestru zabytków jest ustalenie stref ochrony konserwatorskiej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Natomiast w obszarach wiejskich, strefy ochrony konserwatorskiej powinny być wyznaczone w miejscowościach z dobrze zachowaną, wartościową historyczną zabudową i czytelnymi układami ruralistycznymi.

Przedmiotem polityki przestrzennej gminy Biskupiec będzie pięć głównych elementów strukturalnych zagospodarowania przestrzennego. Obszar miejscowości Krotoszyny uznany jest za koncentracji i rozwoju funkcji osadniczych i gospodarczych nierolniczych.

Kategorie obszarów makroprzestrzennych	Główne cele polityki przestrzennej	Główne ogniwa sieci osadniczej
Strefa koncentracji i rozwoju funkcji osadniczych i gospodarczych nierolniczych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój funkcji mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych w ośrodku gminnym i w jego otoczeniu (węzeł drogi wojewódzkiej nr 538 i linii kolejowej Toruń-Olsztyn). 2. Koncentracja usług publicznych w ośrodku gminnym. 3. Rewaloryzacja historycznego układu urbanistyczno-architektonicznego d. miasta Biskupiec. 	Biskupiec + Fitowo, Bielice, Krotoszyny

Dla miejscowości Krotoszyny istnieje Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego obejmujący centrum wsi Krotoszyny zawierający ustalenia dotyczące przeznaczenia, parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów miejscowości.

Oznaczenie i przeznaczenie terenu elementarnego
1MN+U teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług nieuciążliwych
2MN+U, 4MN+U, 20MN+U teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług nieuciążliwych
3U+P teren zabudowy usługowej, produkcyjnej, składów i magazynów
5MN+U teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług nieuciążliwych
6U teren zabudowy usługowej nieuciążliwej
7MN+U teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług nieuciążliwych
8UP teren usług publicznych
9UP+U teren usług publicznych z dopuszczeniem usług nieuciążliwych
10MN+U teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług nieuciążliwych
11ZC

teren istniejącego cmentarza wraz z terenem przeznaczonym na jego rozbudowę
12UK teren usług sakralnych
13KP teren parkingu
14U teren zabudowy usługowej nieuciążliwej
15U teren zabudowy usługowej nieuciążliwej
16UP teren usług publicznych
17US teren sportu i rekreacji
18MN+U teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług nieuciążliwych
19MN+U teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług nieuciążliwych

1.4. Demografia i bezrobocie

Demografia

Obecnie Krotoszyny zamieszkuje 715 mieszkańców, w tym 166 osób w wieku przedprodukcyjnym, 418 osób w wieku produkcyjnym i 131 osoby w wieku poprodukcyjnym.

miejscowość	kobiety w wieku			mężczyźni w wieku		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
Krotoszyny	78	191	89	88	227	42

**Liczba ludności w miejscowości Krotoszyny
na tle pozostałych miejscowości w latach 2010-2014**

Miejscowość	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Biskupiec	1942	1927	1929	1929	1922
Bielice	772	770	767	766	765
Babalice	80	82	83	83	84
Fitowo	97	99	99	102	96
Czachówki	315	312	307	300	296
Gaj	92	93	93	94	97
Krotoszyny	720	712	720	717	715
Lipinki	692	692	703	693	690
Łąkorz	820	813	803	787	780
Łąkorek	167	166	164	168	165
Ostrowite	511	506	502	498	489
Mierzyn	150	142	143	141	148
Osetno	231	218	215	212	210

Osówko	110	111	112	114	106
Podlasek Duży	254	252	249	249	254
Podlasek Mały	39	41	41	40	41
Piotrowice Duże	569	572	567	574	571
Piotrowice Małe	104	106	105	98	98
Rywałdzik	205	201	193	193	186
Sędzice	230	232	228	234	231
Słupnica	341	338	339	329	329
Sumin	174	174	177	178	181
Szwarcenowo	543	554	556	558	558
Wielka Tymawa	232	236	240	241	236
Wardęgowo	127	132	132	133	135
Wonna	299	301	294	291	285
Wielka Wólka	121	121	118	120	120

Udział ludności m. Krotoszyny wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w 2014r.		
w wieku przedprodukcyjnym	%	23,2
w wieku produkcyjnym	%	58,5
w wieku poprodukcyjnym	%	18,3

Bezrobocie

Bezrobocie w Gminie Biskupiec w latach 2013-2014

Jednostka miary		2013	2014
BEZROBOCIE REJESTROWANE			
Bezrobotni zarejestrowani wg płci			
ogółem	osoba	1086	897
mężczyźni	osoba	449	347
kobiety	osoba	637	550
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci			
ogółem	%	18,1	14,9
mężczyźni	%	13,6	10,5
kobiety	%	23,6	20,3
PRACUJĄCY WEDŁUG INNEGO PODZIAŁU NIŻ PKD			
Pracujący wg płci			
ogółem	osoba	825	826
mężczyźni	osoba	462	445
kobiety	osoba	363	381
Pracujący na 1000 ludności			
ogółem	osoba	86	87

źródło: GUS

Stopa bezrobocia w latach 2013-2014 w %

Stan na:	2013	2014
gmina Biskupiec	18,1	14,9
powiat nowomiejski	23,6	19,8
woj. warmińsko-mazurskie	21,6	18,9
Polska	13,4	11,5

źródło: GUS

1.5. Charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu

W miejscowości Krotoszyny znajdują się obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców. Sprzyjają one nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Zabudowa usługowa i mieszkalna w przeważającej części usytuowana jest w centrum miejscowości. W obrębie tego właśnie obszaru skupia się praktycznie całe życie miejscowości, a co za tym idzie mamy tu do czynienia z dużym skupiskiem ludności.

Wśród obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców miejscowości Krotoszyny wyróżnić należy m. in. Kościół Św. Trójcy, jak również usytuowany w jego pobliżu cmentarz parafialny, zawierający m. in. groby z I połowy XIX wieku. Obiekty te przedstawiają wartości historyczne, artystyczne i kulturowe oraz stanowią atrakcję turystyczną dla wczasowiczów odwiedzających miejscowość. Dlatego też pełnią one istotną rolę w nawiązywaniu kontaktów społecznych, przez co obiekty te stanowią obszar o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców miejscowości Krotoszyny.

Miejscowość Krotoszyny również ze względu na swoje położenie i walory przyrodnicze jest wsią atrakcyjną pod względem turystycznym. Położenie miejscowości (niedalekie sąsiedztwo rezerwatu „Kociołek”), obecność jezior w obrębie Krotoszyny, jak również funkcjonujące szlaki rowerowe to elementy przyczyniające się do wzrostu atrakcyjności turystycznej, która sprzyja nawiązywaniu kontaktów społecznych. Walory te sprzyjają rozwojowi bazy noclegowej oraz infrastruktury około turystycznej. Wiele gospodarstw rolnych poprzez przekwalifikowanie się na usługi turystyczne ma szansę stworzyć wspaniałe miejsca odpoczynku, a dzięki odpowiedniej promocji spowodować przyjazd turystów i wczasowiczów. Warunki naturalne umożliwiają nie tylko stworzenie bazy noclegowej i gastronomicznej, ale również utworzenie ciekawych tras rowerowych, konnych, pieszych. Tego typu obiekty nie tylko umożliwiają poprawę turystyki, ale również wpływają pozytywnie na integrację środowiska lokalnego, przez co obiekty te stanowią obszary o znaczeniu szczególnym dla zaspokajania potrzeb mieszkańców.

W miejscowości Krotoszyny funkcjonuje i działa Ochotnicza Straż Pożarna, której celem jest prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i stowarzyszeniami. Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej wpływa pozytywnie na integrację środowiska lokalnego, co czyni ją obszarem o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców miejscowości.

2. Inwentaryzacja zasobów

2.1. Zasoby przyrodnicze

Rzeźba terenu

Krajobraz terenu gminy został w głównej mierze ukształtowany przez lodowiec podczas ostatniego zlodowacenia. Jest on mocno zróżnicowany dzięki występowaniu kilku rodzajów form. Najszerzej występuje tzw. wysoczyzna morenowa typu falistego - w północnej i środkowej części gminy (szeroki pas od jeziora Karaś do jeziora Prątnia). Kolejne formy, wzgórza i pagórki morenowe, występują w ciągach m. in. między Wonną i Szwarcenowem, Słupnicą i Wielką Tymawą, Lipinkami i Rywaldzikiem. Wysokości względne wzgórz wynoszą na ogół do 10 m, maksymalnie do 20 m (w okolicach Lipinek). Na terenie gminy występują również tzw. ozy i kemy - pierwsze w okolicach Mierzyna, na zachód od Sumina oraz na północ od Wielkiej Tymawy, drugie w rejonie Sumina, Łąkorka, Wonny i Szwarcenowa. Południową i południowo-wschodnią część gminy zajmuje tzw. równina sandrowa. Licznie reprezentowane są w krajobrazie rynny, ułożone w większości południkowo (wiele jezior rynnowych). Równoleżnikowo natomiast ułożone są rzeki: Gać, Osa, Młynówka i Struga Laki. Najwyższy punkt na terenie gminy - Góra Szwedzka, ma wysokość 121,3m n.p.m. (położona jest pomiędzy Szwarcenowem a Wonną), najniżej położony - o wysokości ok. 62 m n.p.m. znajduje się w dolinie Osy u jej ujścia do jeziora Płowęż.

Zasoby leśne

Lasy zajmujące 6311 ha, w czym 5776 ha to lasy państwowe, 528 ha - prywatne, a 7 ha - komunalne. W całości stanowią około 26% powierzchni gminy (dla porównania, średnia dla województwa warmińsko-mazurskiego wynosi 29%). Większość z nich skupiona jest we wschodniej części gminy. Dominującym gatunkiem drzewostanu jest sosna, pozostałe gatunki o następnym w kolejności częstotliwości występowania to brzoza i olsza. Średni wiek drzewostanu wynosi: dla lasów państwowych 60 lat, lasów prywatnych 30 lat, lasów komunalnych 50 lat (na podstawie danych z Urzędu Gminy). Ilość pozyskanego drewna szacuje się na około 20 tys. m³ rocznie. Roczna produkcja tarcicy wynosi około 25 tys. m rocznie - dane dotyczą tartaku w miejscowości Krotoszyny (jedyne tartak na terenie gminy - dane za rok 1999) ¹.

Zasoby wodne

Na terenie gminy znajduje się wiele jezior o małej powierzchni - poniżej 1 ha. Są to na ogół tzw. oczka, i często występują w skupiskach. Jezior o powierzchni powyżej 1 ha naliczono 31, z czego największe przedstawia tabela 11. Kilka z większych jezior tylko częściowo leży w granicach gminy - pozostała część przynależy do gmin sąsiednich. Kolejne jeziora: Trupel (o powierzchni 278,4 ha), Dłużek i Wielkie Partęczyny przylegają do granic gminy, jednak w całości leżą na terenie sąsiednich gmin.

Przez teren gminy przepływa kilka rzek. Największą z nich jest Osa, której dorzecze obejmuje zdecydowaną większość obszaru. Rzeka przepływa przez graniczące z gminą jezioro Trupel - i już na terenie gminy wypływa z południowej odnogi jeziora, zmierzając następnie w kierunku południowo-zachodnim, aby z kolei wpłynąć do jeziora Płowęż - położonego na terenie gmin Jabłonowo Pomorskie i Świecie nad Osą. Łączna długość Osy wynosi 103 km - z czego 22 km na terenie gminy Biskupiec².

¹ Strategia rozwoju gminy Biskupiec

² Strategia rozwoju gminy Biskupiec, s. 4-5.

Mniejsze ciekie, będące dopływami Osy, to:

- Młynówka (Struga Piotrowicka) - wypływająca również z jeziora Trupel i wpadająca do Osy w okolicy Babalic Małych - jej długość wynosi ok. 8,4 km,
- Babka - o długości 3,5 km, stanowiąca w części biegu zachodnią granicę gminy,
- Gać - wypływająca z jez. Karaś - o długości 7,5 km,
- Struga Laki - wypływająca z jez. Lekarty, na swoim 11,5 km biegu przepływa m. in. przez jeziora: Kakaj, Dębno, Wielki Staw.

Będąc dopływem Drwęcy rzeka Skarlanka przepływa w południowo-wschodniej części gminy i stanowi granicę z gminą Kurzętnik. Wypływa ona z jeziora Skarlińskiego, a następnie wpada do jez. Wielkie Partęczyny. Skarlanka i Drwęca są rzekami chętnie odwiedzanymi przez kajakarzy. Obie rzeki pięknie meandrują w urokliwym krajobrazie. Przez miejscowość Biskupiec przepływa rzeka Osa, która ze względu na swoją dzikość, dziewiczość i brak natłoku turystów stanowi wyjątkowo atrakcyjny szlak kajakowy właśnie dla osób pragnących ciszy i dzikiej przyrody.

Jeziora w obrębie Krotoszyny

NAZWA JEZIORA	OBRĘB	POWIERZCHNIA JEZIORA [ha]	WŁAŚCICIEL
Jezioro (pł.)	Krotoszyny	1,59	Skarb Państwa
Księżę (pł.)	Krotoszyny	5,29	Gmina Biskupiec
Lekarty (pł.)	Krotoszyny	48,7	Skarb Państwa
Lubek (pł.)	Krotoszyny	1,06	Skarb Państwa
Moszyska (pł.)	Krotoszyny	3,1	Skarb Państwa
Mozedel (Modzel) (pł.)	Krotoszyny	2,86	Skarb Państwa
Przedsień (pł.)	Krotoszyny	8,19	Skarb Państwa

Źródło: Program Ochrony Środowiska Gminy Biskupiec

pł. - woda płynąca (jezioro przepływowe)

s. - woda stojąca (jezioro bezdopływowe i bezodpływowe)

(-) - brak wykazanej wody

fr. - częściowo w granicach powiatu

Ochrona przyrody

Na terenie gminy znajdują się cztery rezerваты przyrody: „Jezioro Karaś”, „Kociołek”, „Łabędź” i „Uroczysko Piotrowice”³. Jezioro Karaś objęte jest ochroną Natura 2000. Ponadto część gminy objęta jest Brodnickim Parkiem Krajobrazowym oraz dwoma obszarami chronionego krajobrazu: OCHK Jeziora Goryńskiego i Skarlińskim OCHK. Ponadto wyróżnia się dwa zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

- Oz Tymawski, (symbol 1ZP),
- Las Słupnicki, (symbol 2ZP).

Ustanowione rozporządzeniem Nr 8/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998r. w sprawie uznania za zespoły przyrodniczo – krajobrazowe obszarów na terenie Nadleśnictwa Jamy (Dz. Urz. Woj. Toruńskiego Nr 16, poz. 36).

Miejscowość Krotoszyny leży w niedalekim sąsiedztwie rezerwatu "Kociołek". Rezerwat torfowiskowy utworzony został 1958 roku zarządzeniem MLI PD z 4.02.1958 r. MP nr 16, poz. 107 na terenie leśnictwa Krotoszyny. Powierzchnia 7,44 ha. Powstał w celu zachowania zespołu pierwotnej roślinności

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, część 1, s. 18-19

torfowiskowej. Rezerwat otoczony jest wzgórzami. Na jego terenie znajduje się jezioro dystroficzne o powierzchni 0,90 ha.

Na terenie rezerwatu występują m.in.

- Bór bagienny ,
- Turzyca bagienna *Caricetum limose*,
- Turzyca dzióbkowata *Caricetum rostratae*,
- Welnianka pochwowata,
- Żurawina błotna,
- Bagno zwyczajne,
- Rosiczka okrągłolistna.

Kolejną formą prawnej ochrony przyrody są pomniki przyrody. Są to pojedyncze twory przyrody żywej bądź nieożywionej, odznaczające się indywidualnymi cechami, o wartości szczególnej z różnych względów.

Na terenie gminy znajdują się 24 pomniki przyrody, na które składają się:

- ✓ 13 pojedynczych, okazałych drzew (4 dęby, 1 lipa, 1 buk, 2 modrzewie, 1 jawor, 1 klon srebrzysty, 1 żywotnik zachodni, 2 jabłonie płonki),
- ✓ 11 skupienia drzew (m.in. skupienie 66 okazałych daglezi w leśnictwie Lipowa Góra czy aleja 780 sędziwych drzew, głównie dębów, wzdłuż drogi Biskupiec – Piotrowice)

Wykaz pomników przyrody na terenie miejscowości Krotoszyny

RODZAJ POMNIKA (obwód; wysokość drzewa w m)	OKREŚLENIE POŁOŻENIA	ROK UZNANIA
6 żywotników zachodnich (1,52 - 2,30; 20 - 24)	oddz. leśny 41m Krotoszyny	1994
skupienie 2 drzew: lipa drobnolistna (4,75; 23), brzoza brodawkowata (2,75; 23)	oddział leśny 1h Krotoszyny, nad jez. Trupel	1994
jabłoń płonka (1,12; 13,5)	Krotoszyny dz. 39 LP	2002
jabłoń płonka (1,12; 18)	Krotoszyny dz. 40 LP	2002
modrzew (2,6; 32)	Krotoszyny dz. 39 LP	2002

Źródło: Program Ochrony Środowiska Gminy Biskupiec

Cały teren Gminy Biskupiec jak i województwa warmińsko-mazurskiego znajduje się w granicach obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski. Celem jego istnienia jest promowanie rozwoju proekologicznego, utrzymanie zrównoważonych struktur przestrzennych dla zapewnienia wysokiego standardu środowiska przyrodniczego. Obszar objęty jest porozumieniem działań na rzecz ekorozwoju Zielone Płuca Polski. Zajmuje obecnie 63 235 km², co stanowi około 20,0 % powierzchni kraju, a zamieszkuje go prawie 4.0 mln osób, co stanowi 9,7 % ludności kraju. Położony jest w północno-wschodniej jego części, obejmując województwa warmińsko-mazurskie i podlaskie oraz części województw: mazowieckiego, kujawsko-pomorskiego i pomorskiego. Podstawą delimitacji obszaru były jedne z najcenniejszych w kraju i Europie systemy ekologiczne. Ze względu na pragmatykę realizacji wspólnych przedsięwzięć, umowną granicę zewnętrzną stanowią granice administracyjne gmin.

Obszar Zielonych Pluc Polskich

Źródło : www.fzpp.pl

2.2. Dziedzictwo kulturowe

Z obiektów składających się na krajobraz kulturowy gminy przeważają budowle sakralne, zespoły pałacowo - parkowe oraz dworsko - parkowe, zabudowa mieszkalna wsi oraz związana z nią zabudowa gospodarcza w różnym stopniu zachowania oraz dzieła hydrotechniczne jak młyny i mosty. Obiekty zgrupowane w terenie wiejskim to krajobraz otwarty w typie luźnej zabudowy z pewnymi elementami dominującymi jak kościoły czy inne obiekty użyteczności publicznej. Wśród obiektów sakralnych dominują świątynie katolickie a także cmentarze. Odrębną grupę zabytków stanowią obiekty archeologiczne posiadające własną formę krajobrazową, są to grodziska i kurhany. Istotną rolę pełnią, także obiekty tzw. małej architektury czyli kapliczki, przydrożne krzyże, pomniki i obeliski.

KOŚCIÓŁ I PARAFIA

Wejście główne oraz widok od strony cmentarza

Prawdopodobnie w XIV wieku powstał we wsi drewniany kościół Św. Trójcy ufundowany przez Krzyżaków. W wyniku wojny w 1410 roku kościół wraz z większością gospodarstw spłonął i nie został odbudowany. Zniszczeniu uległo 56 gospodarstw. Straty w parafii oszacowano wówczas na 10 000 grzywien. Parafia została przyłączona do parafii Szwarcenowo jako jej filia. Wizytacja kanonika L. Strzesza z 1670r. wspomina o nieistniejącym już kościele, który stał na małym wzgórku. Pozostał jedynie cmentarz, otoczony nowym, kamiennym murem. Od 1895 roku Krotoszyny należały do parafii w Biskupcu Pomorskim. Po I wojnie światowej Krotoszyny włączono do obszaru Prus Wschodnich, a do Polski powróciły w 1920 roku. Mieszkańcy Krotoszyń występowali z licznymi petycjami do kurii biskupiej w Pelplinie w celu reaktywowania parafii. 6 sierpnia 1922 roku zawiązali Komitet Budowy Kościoła, ponieważ dotychczasowy kościół parafialny w Biskupcu pozostawał po stronie niemieckiej. Kościelna rada zdecydowała o przebudowie obszernej kamienicy, do której postanowiono dobudować dzwonnice. Zakupiono również budynek mieszkalny dla duszpasterza. Obydwa obiekty zagospodarowane na potrzeby parafii zostały w czasie I wojny światowej opuszczone przez niemieckich właścicieli.

Poświęcenia kościoła pod wezwaniem Trójcy Świętej dokonał dziekan ks. Feliks Dobbek w dniu 17 lipca 1923 roku powołując jednocześnie na kuratusa ks. Mariana Włoszczyńskiego. Aktem biskupa Rosentretera z 17 czerwca 1924 roku Krotoszyny stały się samodzielną parafią, obejmującą ponadto wsie: Bielice, Czachówki, Zawada oraz Fitowo. W I połowie XIX w. w parafii zarejestrowano 229 osób wyznania rzymskokatolickiego i 175 ewangelistów.

W parafii istniały w okresie międzywojennym 1920 – 1939 dwie szkoły w Krotoszyń 3 klasy i Bielicach 1 klasa. W Krotoszyń według spisu z 1921 r. zamieszkiwało 405 osób wyznania rzymskokatolickiego i 84 ewangelickiego.

Proboszcz (kuratus) Jan Chmielecki uniknął aresztowania. W okresie okupacji administrował parafią Krotoszyny i od 29 I 1943 r. również obsługiwał parafie Lipinki. Na rozkaz komisarza gminnego kościół w Krotoszyń był zamknięty od 3 X 1939r do 21 I 1941 r jednak od sierpnia 1940 roku można było celebrować msze święte pogrzebowe. We wsi Krotoszyny u swej siostry ukrywał się od początku wojny ks. Leon Behrend ze Zgromadzenia Księża Misjonarzy św. Rodziny, pracujący do września 1939 r w Wielkim Klinczu (dekanat kościerzyński). Ostrzeżony o grożącym aresztowaniu wyjechał do swego brata w Jabłonowie Pom. wkrótce powrócił do Krotoszyń, gdzie ukrywał się do końca okupacji, często chorując. Po wojnie objął parafię w Szwarcenowie. Jako emeryt od 1972 roku przebywał w Krotoszyń, gdzie zmarł 15 VIII 1978r w wieku 77 lat..

W styczniu 1945 r. wojsko sowieckie uszkodziło plebanię wyważając drzwi i niszcząc okna, zdemolowało także dom parafialny. Obecny proboszczem jest nominowany w 1994 r. ks. Jerzy Szczepaniak. Kościół obecnie jest murowany z cegły, z tynkową kruchtą i wieżą od frontu. Kryty dachem dwuspadowym (dachówka esówka), wieża z dachem czterospadowym (dachówka karpiówka ułożona w łuskę), zakrystia pokryta eternitem falistym. Wyposażenie świątyni współczesne.

CMENTARZE

Cmentarz parafialny usytuowany w pobliżu kościoła. Zawiera groby z I połowy XIX wieku jak również współczesne.

2.3. Obiekty i tereny

Turystyka

Atrakcyjność turystyczna to występowanie pewnej cechy charakterystycznej, która może przyciągnąć odwiedzających (turystów) na teren danego obszaru, dzięki obecności walorów turystycznych, obiektów infrastruktury turystycznej oraz dostępności komunikacyjnej. Walory turystyczne to elementy środowiska przyrodniczego lub kulturowego, który stanowi lub może stanowić cel ruchu turystycznego. poprzez to, że wspólnie lub każde z osobna są przedmiotem zainteresowań turysty. Jest to suma składników, stworzonych przez naturę ukształtowanych przez historię i tworzonych przez współczesność.

Obszar gminy Biskupiec leżący na skraju Brodnickiego Parku Krajobrazowego, walory przyrodnicze i istniejące dziedzictwo kulturowe stwarza niezwykle możliwości rozwoju w kierunku turystyki. Rozwój bazy noclegowej oraz infrastruktury około turystycznej ma szansę ustanowić miejscowości gminy bazą wypadową w głąb Brodnickiego Parku Krajobrazowego i na pozostały obszar gminy.

Wiele gospodarstw rolnych poprzez przekwalifikowanie się na usługi turystyczne ma szansę stworzyć wspaniałe miejsca odpoczynku, a dzięki odpowiedniej promocji spowodować przyjazd turystów i wczasowiczów. Warunki naturalne umożliwiają nie tylko stworzenie bazy noclegowej i gastronomicznej, ale również utworzenie ciekawych tras rowerowych, konnych., pieszych.

Warunki przyrodnicze i krajobrazowe są bardzo urozmaicone. Występuje tu jest dużo jezior oraz mnóstwo malowniczych oczek wodnych połączonych siecią rowów stanowiących dopływy jezior . Obecnie przy większości tych jezior i w ich pobliżu wytyczono wiele działek na cele turystyczne z których część jest już zabudowana. Sporo turystów przyjeżdża pod namiot lub do gospodarstw agroturystycznych.

2.4. Infrastruktura społeczna

Oświata i szkolnictwo

Dzieci i młodzież pochodzące z miejscowości Krotoszyny uczęszczają do Szkoły Podstawowej w Krotoszynach oraz do Zespołu Szkół w Bielicach

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy opiekę zdrowotną świadczy Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej funkcjonujący w miejscowości Biskupiec.

Nazwa jednostki	Adres	Kierownik jednostki
Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej	ul. Lipowa 7 13-340 Biskupiec	Marek Umbras

2.5. Infrastruktura techniczna

Drogi

Obszar gminy Biskupice z krajem i województwem powiązany jest drogą wojewódzką nr 538 Łasin Nowe Miasto Lubawskie. Droga ta wiąże dwie drogi krajowe międzyregionalne tj. drogę nr 16 Dolna Grupa - Grudziądz - Iława - Olsztyn - Augustów - Ogrodniki - Granica Państwa (PL-LT) oraz drogę nr 15 - Trzebnica - Krotoszyn - Września - Gniezno - Inowrocław - Toruń - Brodnica - Ostróda. Poprzez te drogi gmina powiązana jest ze wschodem i z zachodem kraju oraz przejściami granicznymi. Przez miejscowość przebiegają następujące drogi:

kategoria drogi	nr drogi
powiatowa	1242N
	1299N
Gminne	180079
	180080
	180083
	180085

Komunikacja

Przez gminę przebiega Linia kolejowa nr 353 Poznań - Toruń - Iława - Olsztyn - Korsze - Skandawa, wiąże gminę z linią magistralną nr 9 Warszawa - Iława - Gdańsk, oraz z przejściem granicznym w Skandawie.

Wodociągi i Kanalizacja

Na terenie miejscowości zaopatrzenie w wodę odbywa się z ujęć wglębnych. Woda przeznaczana jest do zaspokojenia potrzeb bytowo-gospodarczych ludności, usług dla ludności i rolnictwa oraz w niewielkim stopniu dla rekreacji. Na obszarze gminy zasoby warstw wodonośnych określa się jako dobre. Na terenie gminy poza Biskupcem występują 3 podstawowe ujęcia wodne wraz ze stacjami uzdatniania wody (poprzez odżelazianie) wraz z wodociągami grupowymi, które są we władaniu gminy. Istnieją jeszcze mniejsze ujęcia w miejscowościach: Sędzice, Wonna, Bielice, Ostrowite, Czachówki.

Gospodarka odpadami

Odpady z terenu miejscowości wywożone są na wysypisko odpadów komunalnych do Rudna.

Zaopatrzenie w gaz i w ogrzewanie

Na obszarze miejscowości Biskupiec brak jest rozdzielczej sieci gazowej. Mieszkańcy gminy korzystają w 92,3% z gazu butlowego, pozostali z innych źródeł. Na obszarze wsi do zbiorowego centralnego ogrzewania podłączonych jest zaledwie 11,5% mieszkań, do indywidualnego 46,2%, ponadto wykorzystują piece kaflowe jako źródło generowania ciepła. Taki stan ciepłownictwa w gminie generuje problem emisji substancji toksycznych do atmosfery, powstających w wyniku spalania różnych nośników energii. Stan kotłowni budzi poważne zastrzeżenia. Rozwiązań wymaga też zagadnienie termoizolacji.

2.6. Gospodarka i rolnictwo

Podmioty gospodarcze w Gminie Biskupiec w roku 2015

		J. m.	2015
Ogółem			
ogółem		jed.gosp.	509
Sektor publiczny			
podmioty gospodarki narodowej ogółem		jed.gosp.	24
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem		jed.gosp.	17
Sektor prywatny			
podmioty gospodarki narodowej ogółem		jed.gosp.	492
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		jed.gosp.	468
spółki handlowe		jed.gosp.	20
spółdzielnie		jed.gosp.	12
stowarzyszenia i organizacje społeczne		jed.gosp.	19

źródło: GUS

W gminie Biskupiec według danych z GUS w roku 2015 zarejestrowanych było 509 podmiotów gospodarki narodowej.

Przedsiębiorcy/podmioty gospodarcze w miejscowości Krotoszyny

nazwa	rodzaj działalności/branża
Sklep spożywczo-przemysłowy	Sklep spożywczo-przemysłowy
Sklep spożywczo przemysłowy	Sklep spożywczo-przemysłowy
-	Zakład produkcyjno- handlowo-usługowy produkcja mozaiki parkietowej USŁ
-	Usługi stolarskie
STOLMAK	Zakład Stolarski
TANI CIUSZEK	Sprzedaż ubrań
-	Nauka jazdy i pilotażu

-	Sklep ogólnospożywczy
-	Sklep spożywczo-przemysłowy , mięsno-wędliniarski
KERIM	Działalność usługowa

Gospodarstwa rolne

Gmina Biskupiec ma w dużej mierze charakter rolniczy. W tym wyodrębnia się grupę właścicieli zwierząt gospodarskich, działki rolne i gospodarstwa indywidualne. Strukturę wielkości gospodarstw indywidualnych przedstawia poniższa tabela:

Gospodarstwa	do 1 ha	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 - 20 ha	20 - 50 ha	powyżej 50 ha
Ilość	51	435	151	216	164	23
Łączna powierzchnia gruntów	284,78	893,07	1109,24	3099,28	4812,27	2409,39
Powierzchnia gruntów w %	2,25	7,08	7,70	24,58	38,17	20,22

Przeważają wyraźnie na terenie gminy gospodarstwa średnie – od 10 do 20 ha, oraz małe – od 1 do 5 ha. Znacząca jest również ilość gospodarstw o powierzchni 20-50 ha. Małe gospodarstwa zajmują się produkcją głównie na potrzeby własne. Gospodarstwa średnie i większe nastawione są głównie na produkcję zbóż, roślin okopowych i przemysłowych. Pewne znaczenie odgrywa też produkcja warzyw i sadownictwo.

2.7. Kapitał społeczny i ludzki

Ochotnicza Straż Pożarna

W Krotoszynach funkcjonuje i działa Ochotnicza Straż Pożarna. Celem OSP jest prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i stowarzyszeniami. Branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń.

3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

Silne strony

1. Malownicze położenie w sąsiedztwie dużych kompleksów lasów
2. Istniejące obiekty dziedzictwa kulturowego
3. Zwodociągowanie miejscowości
4. Dostęp do usług telekomunikacyjnych
5. Istniejący potencjał turystyczny

Słabe strony

Słabe strony

1. Złe połączenia komunikacyjne – zła jakość dróg
2. Brak zainteresowania kapitału zewnętrznego i jego napływu
3. Odplyw młodzieży przedsiębiorczej
4. Duże bezrobocie
5. Brak placów zabaw, skwerków i parków rekreacyjnych
6. Estetyka wsi

Szanse

1. Funkcjonowanie programów rolno – środowiskowych
2. Rolnictwo ekologiczne
3. Wykorzystanie funduszy unijnych
4. Rozwój usług okołoturystycznych

Zagrożenia

1. Duże bezrobocie
2. Niska świadomość społeczna
3. Trudna sytuacja budżetowa gminy i mieszkańców

4. Opis planowanych zadań i przedsięwzięć

Nazwa	Opis / Cel / Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Kwota końcowa (szacunkowa)	Źródło finansowania
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej (tereny zielone, skwery, place)	Poprawa estetyki miejscowości i tworzenie infrastruktury przyjaznej dla mieszkańców	2015-2020	50 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Remont kapliczek i krzyży przydrożnych	Poprawa atrakcyjności miejscowości dla mieszkańców i turystów i ochrona dziedzictwa kulturowego	2015-2020	20 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Organizacja selektywnej zbiórki odpadów (kontenery do selekcji)	Poprawa atrakcyjności zamieszkania oraz ochrona środowiska przyrodniczego	2015-2020	40 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Poprawa atrakcyjności zamieszkania oraz ochrona środowiska przyrodniczego	zadanie ciągłe	b.d.	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Zmniejszenie zużycia energii przeznaczonej na oświetlenie w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – zakup i montaż nowej infrastruktury oświetleniowej z uwzględnieniem rozwiązań energooszczędnych	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, zastosowanie rozwiązań energooszczędnych	2015-2020	1 656 250,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Działania pomagające zakładać plantacje roślin energetycznych w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – organizacja szkoleń i doradztwa mieszkańcom Gminy w zakresie pozyskiwania dofinansowania do zakładania plantacji roślin energetycznych	Promowanie wśród mieszkańców rolnictwa ekologicznego	2015-2020	69 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Promowanie stosowania lepszej jakości paliw	Wzrost świadomości o potrzebie zastosowania rozwiązań	2015-2020	234 000,00	Budżet Gminy

<p>oraz paliw niskoemisyjnych w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – działania promocyjne skierowane do mieszkańców w zakresie zastosowania lepszej jakości paliw oraz paliw niskoemisyjnych w instalacjach c.o.</p> <p>Poprawa jakości taboru gminnego w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej - zakup energooszczędnych pojazdów i maszyn komunalnych, autobusów itp.</p> <p>Zwiększenie alternatywnych form transportu publicznego w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – działania informacyjno-promocyjne skierowane do podmiotów świadczących transport publiczny na terenie Gminy w zakresie zmiany form transportu</p> <p>Optymalizacja systemów organizacji ruchu w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – wdrożenie oprogramowania do ewidencji dróg wraz z przeglądem dróg – wykonanie przeglądu 5-letniego dróg gminnych i opracowanie mapy sieci dróg gminnych wraz z jej wdrożeniem</p> <p>Edukacja i promocja – prowadzenie działań zmieniających świadomość i wiedzę lokalnych mieszkańców, przedsiębiorców, i podmiotów korzystających z lokalnych zasobów naturalnych w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – organizacja akcji społecznych itp.</p> <p>Pomoc finansowa w formie dotacji celowej dla Powiatu Nowomiejskiego na remont dróg powiatowych - Poprawa dostępności i</p>	<p>energooszczędnych</p> <p>Wzrost świadomości o potrzebie zastosowania rozwiązań energooszczędnych</p> <p>Wzrost świadomości o potrzebie zastosowania rozwiązań energooszczędnych</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców</p> <p>Promocja i informacja dla mieszkańców, inwestorów i turystów</p> <p>Poprawa dostępności miejscowości dla mieszkańców, inwestorów i turystów</p>	<p>2015-2020</p> <p>2015-2020</p> <p>2015-2020</p> <p>2015-2020</p> <p>2015-2020</p> <p>2015-2016</p>	<p>1 000 000,00</p> <p>250 000,00</p> <p>125 000,00</p> <p>78 125,00</p> <p>1 500 000,00</p>	<p>Środki UE Inne środki zewnętrzne</p> <p>Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne</p> <p>Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne</p> <p>Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne</p> <p>Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne</p> <p>Budżet Gminy Budżet Powiatu</p>
--	---	---	--	--

bezpieczeństwa oraz rozwój dróg powiatowych					Inne środki zewnętrzne
Bieżące finansowanie działalności szkół	Poprawa warunków kształcenia dzieci i młodzieży	zadanie ciągłe		80 000,00	Budżet gminy
Opracowanie i bieżąca aktualizacja informatora o gminie	Promocja i informacja dla mieszkańców, inwestorów i turystów	zadanie ciągłe		10 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Organizacja/współorganizacja imprez kulturalnych promujących gminę	Promocja i informacja dla mieszkańców, inwestorów i turystów oraz wzrost uczestnictwa w kulturze	zadanie ciągłe		30 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Rozwój rolnictwa ekologicznego i zintegrowanego	Poprawa ekonomiczna rolników	zadanie ciągłe		30 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Rozwój agroturystyki	Poprawa ekonomiczna rolników i rozwój funkcji turystycznych	zadanie ciągłe		50 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Doposażenie jednostek OSP w odpowiedni sprzęt	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	2015-2020		800 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Gospodarka wodno-ściekowa	Poprawa atrakcyjności zamieszkania oraz ochrona środowiska przyrodniczego	2015-2020		1 000 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Upowszechnianie modelu przedsiębiorczości wśród młodzieży; finansowanie organizacji kursów „mały biznes”, pogadanek, broszur,	Poprawa warunków kształcenia dzieci i młodzieży	zadanie ciągłe		100 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne

<p>propagowanie zakładania młodzieżowych firm symulacyjnych, cykliczne konkursy „młodych przedsiębiorców”, finansowanie nagród dla zwycięzców</p>				
<p>Współorganizacja kursów doskonalących i przekwalifikujących zawodowo: - analiza aktualnych potrzeb na rynku pracy, - oferta i informacja o kursach dostosowana do zidentyfikowanych potrzeb rynku</p>	<p>Poprawa warunków kształcenia dzieci i młodzieży</p>	<p>zadanie ciągłe</p>	<p>100 000,00</p>	<p>Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne</p>